

Towarzystwo Naukowe w Toruniu

Wersja łatwa do czytania (ETR)

Czym jest Towarzystwo Naukowe w Toruniu?

Towarzystwo Naukowe w Toruniu, w skrócie **TNT**, to organizacja, która zajmuje się **nauką i kulturą**.

Działa w Toruniu już **ponad 150 lat**.

Powstało w roku **1875**.

Początki działalności

- Towarzystwo założył **Zygmunt Działowski**, ziemianin z miejscowości Mgowo.
- Wspierali go książę, lekarze i właściciele ziemscy.
- Celem było **badanie historii Pomorza i pokazywanie polskości tych ziem** w czasie zaborów.
- Pierwszym prezesem został **Ignacy Łyskowski**.
- Już wtedy powstało małe muzeum i biblioteka.
- W 1878 roku ukazał się pierwszy tom naukowego wydawnictwa „**Roczniki TNT**”.

Dalszy rozwój

- Pod koniec XIX wieku ważną rolę odegrał **ksiądz Stanisław Kujot**.
- Dzięki niemu Towarzystwo zaczęło wydawać nowe serie książek naukowych:
 - „**Fontes**” – źródła historyczne,
 - „**Zapiski TNT**” – czasopismo z artykułami o historii Pomorza.
- „Zapiski TNT” były pierwszym polskim czasopismem naukowym w Prusach Zachodnich.

Okres międzywojenny (1918–1939)

- Po odzyskaniu niepodległości przez Polskę w 1920 roku Towarzystwo mogło działać swobodnie.
- Pomogło w utworzeniu **Książnicy Miejskiej i Muzeum Miejskiego** w Toruniu.
- Działo w wielu dziedzinach – historii, archeologii, przyrodzie i kulturze.
- Do 1939 roku wydano liczne książki i artykuły naukowe.

II wojna światowa

- Podczas okupacji niemieckiej władze zakazały działalności Towarzystwa.
- Majątek został zabrany, a wielu członków zginęło.
- Prezes, ksiądz **Alfons Mańkowski**, został zamordowany w obozie Stutthof.

Po wojnie

- W 1945 roku Towarzystwo zostało ponownie otwarte.
- Odzyskano budynek i księgozbiór.

- Po powstaniu **Uniwersytetu Mikołaja Kopernika** TNT zaczęło skupiać głównie naukowców.
- Wydziały zajmowały się historią, prawem, filologią, filozofią, matematyką i przyrodą.

Wydawnictwa

Po 1945 roku Towarzystwo wydało ponad **1000 książek i artykułów**, m.in.:

- „**Zapiski Historyczne**” – czasopismo naukowe o historii Pomorza,
- „**Roczniki TNT**”,
- „**Fontes**” – źródła historyczne,
- serie popularnonaukowe, np. „**Biblioteczka Kopernikańska**” i „**Zabytki Polski Północnej**”,
- wielkie dzieła, takie jak „**Historia Torunia**” i „**Historia Pomorza**”.

Konferencje i współpraca

- TNT organizowało wiele spotkań i konferencji naukowych w Polsce i za granicą.
- Współpracowało z ponad **100 instytucjami naukowymi** na świecie.
- Dzięki temu biblioteka Towarzystwa stale się powiększała.

Współczesność

- W 2013 roku Towarzystwo przeszło reorganizację i zmieniło swój statut.
- Nadal prowadzi badania naukowe, wydaje książki i czasopisma oraz promuje wiedzę o Toruniu i Pomorzu.

Podsumowanie

Towarzystwo Naukowe w Toruniu:

- działa nieprzerwanie od **1875 roku**,
- wspiera **rozwój nauki, kultury i edukacji**,
- wydaje ważne książki i czasopisma,
- współpracuje z naukowcami z Polski i świata,
- pielęgnuje **dziedzictwo Torunia i Pomorza**.